

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษาสภาพ ปัญหา และแนวทางพัฒนาการบริหารสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดตาก : กรณีศึกษาโรงเรียนที่รับโอนจากโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน โดยครอบคลุมเนื้อหาการบริหารสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 6 งาน ได้แก่ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบุคลากร การบริหารงานธุรการ การเงินและพัสดุ การบริหารงานกิจการนักเรียน การบริหารงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม และการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดตาก

ขั้นที่ 2 การศึกษาแนวทางพัฒนาการบริหารสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดตาก

ขั้นที่ 1 การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดตาก

แหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครู จำนวน 43 คน ในสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดตาก ที่มีการถ่ายโอนมาจากโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ซึ่งประกอบด้วย โรงเรียนบ้านถ้ำเสือ โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ 2 โรงเรียนห้วยน้ำจุ่น (สาขาบ้านถ้ำเสือ) โรงเรียนบ้านมอเกอร์ และโรงเรียนจตุรจินดา บ้านถ้ำเสือ

ตารางที่ 3 แสดงจำนวนแหล่งข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย

โรงเรียน	สังกัด อปท.	ผู้ให้ข้อมูล
		ครูผู้สอน
โรงเรียนบ้านถ้ำเสือ	อบต.พระธาตุผาแดง	12
โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ 2	อบต.แม่กุ	7
โรงเรียนห้วยน้ำขุ่น (สาขาบ้านถ้ำเสือ)	อบต.มหาวัน	8
โรงเรียนบ้านมอเกอ์	อบต.พบพระ	8
โรงเรียนจตุรจินดา	อบต.พระธาตุ	8
รวม		43

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือเพื่อการวิจัย เป็นแบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย สำหรับผู้บริหารและครูที่เป็นแหล่งข้อมูลของการวิจัย โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ลักษณะของเครื่องมือ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม เกี่ยวกับการสภาพและปัญหา โดยครอบคลุมเนื้อหาการบริหารสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 6 งาน ได้แก่ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบุคลากร การบริหารงานธุรการ การเงินและพัสดุ การบริหารงานกิจการนักเรียน การบริหารงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม และการบริหารงานความสัมพันธ์กับชุมชน แบ่งออกเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ อายุการทำงาน วุฒิการศึกษาสูงสุด และตำแหน่งปัจจุบัน แบบสอบถามลักษณะคำถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพและปัญหาในการบริหารสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดตากมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ทั้งหมด 47 ข้อ ซึ่งครอบคลุมเนื้อหาการบริหารสถานศึกษา 6 งาน ดังนี้

1. การบริหารงานวิชาการ จำนวน 1	1 ข้อ
2. การบริหารงานบุคลากร จำนวน	8 ข้อ
3. การบริหารงานธุรการ การเงินและพัสดุ จำนวน	5 ข้อ

4. การบริหารงานกิจการนักเรียน จำนวน 1	7 ข้อ
5. การบริหารงานอาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อม จำนวน	3 ข้อ
6. การบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน จำนวน 3 ข้อ	
	รวม 47 ข้อ

2. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

2.1 ศึกษาค้นคว้าจากหนังสือ วารสาร เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และอินเทอร์เน็ต

2.2 การกำหนดทฤษฎี กรอบแนวคิดเกี่ยวกับหลักการบริหารสถานศึกษา

กรอบแนวคิดการวิจัย เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม โดยการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กรอบแนวคิดการบริหารสถานศึกษาที่สังเคราะห์ กรอบงานบริหารสถานศึกษาของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, ม.ป.ป., หน้า 29-57) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และนงกิตยาณี ธนาสุวรรณ (2549, หน้า 244–265) ได้ขอข่ายการบริหารงานในสถานศึกษา 6 งาน คือ งานวิชาการ งานบุคลากร งานธุรการ การเงินและพัสดุ งานกิจการนักเรียน งานอาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อม และงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

2.3 ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถาม จำนวน 56 ข้อ เพื่อให้แบบสอบถามให้อาจารย์ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์ให้คำแนะนำ ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

2.4 นำแบบสอบถาม จำนวน 56 ข้อ เพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาและความถูกต้องในการใช้ภาษาจำนวน 5 ท่าน

2.4.1 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เรขา อรัญวงศ์ ผู้อำนวยการสำนักงานวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

2.4.2 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วชิระ วิชชุกรนนท์ คณบดีคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

2.4.3 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปรีชา อ่วมปัญญา อาจารย์คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

2.4.4 นายไพรัตน์ น้อยหอม ผู้อำนวยการกองการศึกษาเทศบาลเมืองแม่สอด จังหวัดตาก

2.4.5 นายภิรมย์ ทองคุ้ม ผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนเทศบาลวัดดอนแก้ว เทศบาลเมืองแม่สอด จังหวัดตาก

2.5 นำเครื่องมือที่ผ่านผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบแล้ว มาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (item objective congruence : I.O.C.) โดยได้ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 0.60 – 1.0 รวมทั้งปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

2.6 ปรับปรุงแบบสอบถามแล้วนำไปทดลองใช้กับครูในโรงเรียนเทศบาล วัดดอนแก้ว สังกัดเทศบาลนครแม่สอด จังหวัดตาก ที่ไม่ใช่แหล่งข้อมูลในการวิจัย จำนวน 30 คน เพื่อพิจารณาความชัดเจนของข้อคำถามแล้วนำมาปรับปรุง ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่น 0.90

2.7 นำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พิจารณาเพื่อขอรับความเห็นชอบแล้วนำไปจัดพิมพ์

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อขอความอนุเคราะห์จากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลในสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อแนะนำตัวชี้แจงวัตถุประสงค์การวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพ ปัญหาและแนวทางการบริหารสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดตาก

2. ผู้วิจัยจัดส่งแบบสอบถามเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล การส่งและเก็บแบบสอบถามคืนในทุกสถานศึกษา ผู้วิจัยจะส่งและเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับขั้นตอน โดยนำแบบสอบถามที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูล ตรวจสอบความสมบูรณ์ และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปคอมพิวเตอร์ ซึ่งการวิเคราะห์สภาพและปัญหาในการบริหารสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดตาก โดยการวิเคราะห์ความถี่ (Frequencies) และหาร้อยละ (Percentage)

เกณฑ์กำหนดปัญหา

สำหรับเกณฑ์การพิจารณาปัญหาผู้วิจัยพิจารณาจากสภาพการบริหารที่มีจำนวนผู้ให้ข้อมูลว่ามีการบริหารต่ำกว่าร้อยละ 50

ขั้นที่ 2 การศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการของสถานศึกษา

สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดตาก

แหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูล ได้แก่ นายกองค้การบริหารส่วนตำบล สมาชิกสภาองค์กรบริหารส่วนตำบล ปลัดเทศบาล นักวิชาการศึกษา ครู และผู้นำชุมชน ซึ่งเป็นผู้มีประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 2 ท่าน โดยมีเกณฑ์การเลือกผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้มีคุณสมบัติตามข้อใดข้อหนึ่ง ดังนี้

1. เป็นผู้บริหารหรือนักวิชาการที่มีประสบการณ์/เชี่ยวชาญหรือมีความรู้ในเรื่องการบริหารสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
2. เป็นผู้มีประสบการณ์ในการเป็นผู้บริหารสถานศึกษาหรือมีความเกี่ยวข้องกับสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ไม่น้อยกว่า 5 ปี

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ประเด็นคำถามในการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ได้จากการนำผลการวิจัยในตอนที่ 1 มากำหนดเป็นกรอบในการสร้างคำถามเกี่ยวกับการศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดตาก ทั้ง 5 โรงเรียน และให้กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมของภาษาที่ใช้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยโดยใช้เทคนิคการสนทนากลุ่ม โดยมีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

1. การเตรียมการสนทนากลุ่ม
  - 1.1 ผู้วิจัยได้สร้างข้อคำถามประเด็นหัวข้อแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดตาก ทั้งหมด 6 งาน
  - 1.2 นำข้อคำถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พิจารณาให้ความเห็นชอบในการนำไปใช้การสนทนากลุ่มเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างต่อไป
  - 1.3 ดำเนินการสนทนากลุ่มโดยผู้ดำเนินการสนทนากลุ่มในเรื่องแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดตาก ได้แก่ ฆงชยุท ขาดุยเป็นผู้ดำเนินการสนทนา (Moderator) และนางสาวอุไรวรรณ สมุทรหล้ม เป็นผู้บันทึกเทปและบันทึกเอกสาร

1.4 สถานที่ดำเนินการสนทนากลุ่ม สถานที่ดำเนินการสนทนากลุ่มในเรื่อง
แนวทางพัฒนาการบริหารสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้เสิร์จเรียนเทศบาลวัด
ดอนแก้วเทศบาลเมืองแม่สอดอำเภอแม่สอด

2. การดำเนินการสนทนากลุ่ม

2.1 ผู้ดำเนินการสนทนากลุ่มแนะนำตัวเองและทีมงาน ชี้แจงจุดประสงค์ของ
การวิจัย การจัดบันทึกและการบันทึกเทปการสนทนา

2.2 ผู้ดำเนินการสนทนากลุ่มถามนำในเรื่องแนวทางพัฒนาการบริหารสถานศึกษา
สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยกำหนดประเด็นหัวข้อคำถาม 6 งาน ได้แก่

2.2.1 แนวทางพัฒนาการงานวิชาการ

2.2.2 แนวทางพัฒนาการงานบุคลากร

2.2.3 แนวทางพัฒนาการงานธุรการ และการเงิน

2.2.4 แนวทางพัฒนาการงานกิจกรรมนักเรียน

2.2.5 แนวทางพัฒนาการงานอาคาร สถานที่ และสิ่งแวดล้อม

2.2.6 แนวทางพัฒนาการงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. นำข้อมูลที่จัดบันทึกและจากการบันทึกเทปของผู้ร่วมสนทนากลุ่มถอดออกมา
เป็นบทสนทนา

2. จัดระเบียบข้อมูล นำเสนอข้อมูลในรูปตาราง ตามประเด็นหัวข้อแนวทางพัฒนา
การบริหารสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3. วิเคราะห์ข้อมูลโดยการตีความหมายจากข้อมูลและเรียงลำดับตามความสำคัญของ
แนวทางพัฒนาการบริหารสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้จากการสนทนากลุ่ม